

V&D en het loonoffer: pyrrusoverwinning?

24-02-2015 12:23

Na wekenlang getouwtrek velde de rechter maandag het oordeel. V&D mag de salarissen van zijn werknemers niet met 5,8 procent korten. Goed nieuws, toch? Of is de uitspraak een pyrrusoverwinning voor de vakbonden? En wat schieten de werknemers van de winkelketen er nu eigenlijk mee op?

Het loonoffer van 5,8 procent dat V&D van zijn personeel eiste, is resoluut van tafel geveegd. De voorgenomen verlaging staat volgens de rechter namelijk 'op gespannen voet met het wettelijk systeem van arbeidsrechtelijke bescherming'. Vakbonden steken de vlag uit. "De jongens van het grote geld trekken niet aan het langste eind", aldus een triomfantelijke FNV-voorzitter Ton Heerts.

Medewerkers van het retailicoon halen ook even opgelucht adem. Degenen die lid zijn van de vakbond, althans. De uitspraak geldt namelijk alleen voor vakbondsleden, een slordige elfhonderd van de ruim vijfduizend werknemers. Dat komt omdat de rechter niet kon vaststellen dat alle leden tegen het loonoffer waren, legt bestuurder Niels Suijker van FNV uit. "We hadden de directie van V&D een petitie overhandigd die door zo'n vijftienhonderd werknemers was ondertekend. V&D trok daaruit de conclusie dat de rest van de medewerkers vóór de salarisverlaging was."

De warenhuisketen is alweer hard op zoek naar alternatieven om de loonkosten omlaag te brengen. Die moeten gewoon meer in lijn komen met wat gebruikelijk is binnen de retailmarkt, aldus ceo Don Roach. In theorie kan V&D er bijvoorbeeld voor kiezen om de salarissen van niet-vakbondsleden in te perken. Als dat betekent dat vierduizend werknemers alsnog bijna zes procent salaris inleveren, komt dat op jaarbasis redelijk in de buurt bij de eerder beoogde besparing van tien tot twaalf miljoen euro.

De ondernemingsraad van V&D plaatste echter gelijk vraagtekens bij dat scenario. "Je kunt je in alle ernst afvragen of dat een wenselijke situatie is", aldus voorzitter Martin Oudejans in het Algemeen Dagblad. De retailer maakte dinsdagmiddag bekend dat 'op dit moment' geen onderscheid te maken tussen de werknemers die vakbondslid zijn en degenen die dat niet zijn. Dat is verstandig. Tweespalt zaaien op de werkvloer is nooit handig en al helemaal niet als het om de broodwinning van mensen gaat. Daarbij komt dat werknemers die hun salaris in gevaar zien komen met de uitspraak van maandag in de hand bij de rechter een vergelijkbaar oordeel kunnen afdwingen, of ze nu wel of geen lid van de vakbond zijn.

Daarnaast zijn tal van andere bezuinigingsscenario's te bedenken, die variëren van het aanhouden van kleinere voorraden en het uitbesteden van het [transport](#) tot rigoureuzere maatregelen, zoals het sluiten van filialen en inkrimpen van het personeelsbestand. Of de werknemers van V&D uiteindelijk veel opschieten met het vonnis, is dan ook nog maar de vraag. Pakt de uitspraak van de rechter op termijn niet uit als een pyrrusoverwinning? Het is kiezen tussen twee kwaden, maar aan het loonoffer zouden de medewerkers van V&D sowieso weinig gehad hebben, vindt Suijker. V&D bood hen in ruil daarvoor namelijk geen baangarantie. Wel [aandelen](#), die bij zwarte cijfers een winstuitkering zouden opleveren. Als een onderneming al twintig jaar verlies draait, biedt dat echter weinig hoop voor de toekomst.

V&D gaat overigens via een spoedappèl nog in beroep tegen de uitspraak. Dat dient waarschijnlijk over een week of drie. De kans is klein dat daarin anders wordt geoordeeld in deze zaak, voorspelt Suijker. De plannen van de keten lijken immers niet te stroken met de arbeidsregels.

Voor andere retailers die zoeken naar kostenbesparingen is de uitspraak van de rechter in elk geval een teken dat ze hun heil niet moeten zoeken in een loonoffer. Dat is goed nieuws voor werknemers van bijvoorbeeld HEMA. Die keten vertoont nogal wat overeenkomsten met V&D, ziet Suijker. De retailer opereert eveneens in

het middensegment, heeft het zwaar en is in handen van een investeringsmaatschappij. “Nu de rechter dit niet toestaat, krijgen ook andere werkgevers in Nederland geen vrij spel om hetzelfde te doen”, zegt ook CNV-bestuurder Martijn den Heijer. “De rechter heeft geen precedent geschapen om eenzijdige contractbreuk onder bepaalde omstandigheden toe te staan.”

De vakbonden hebben met deze zaak hun tanden en bestaansrecht laten zien. Dat kan geen kwaad, aangezien ze de afgelopen vijftien jaar jaarlijks gemiddeld elfduizend leden [verliezen](#). Bovendien lijken retailondernemingen prima door te draaien zonder nieuwe cao's, die worden opgesteld in samenspraak met de [vakbonden](#). Zo is er binnen de supermarktbranche – waarvan de cao al twee jaar verlopen is - weinig aanleiding om met de bonden aan tafel te gaan, ziet secretaris Pieter Verhoog van Detailhandel Nederland. De supers hebben twee keer eenzijdige loonsverhogingen afgesproken, die gewoon worden geaccepteerd. “Voor de vakbonden is dat vervelend, want zo is er steeds minder reden om nog lid van de bond te zijn.” Het oordeel over het loonoffer en alle stof die moeilijkheden bij V&D doet opwaaien, kan in dat licht bezien in elk geval gunstig uitpakken voor de vakbonden. De één z'n dood...